

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Oikeusministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Puolustusministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Uudistukseen tavoitteeksi on muun muassa mainittu tarkoitus kehittää hallintolainkäytön yleisiä prosessisäännöksiä niin, että ne olisivat nykyistä informatiivisemmat ja vastaisivat nykyistä paremmin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia sekä oikeudenkäyntien tehostaminen vahvistamalla hallintotuomioistuinten mahdollisuuksia tehokkaaseen prosessinjohtoon ja kehittämällä korkeimman hallinto-oikeuden asemaa nykyistä enemmän ennakkopäätöstuomioistuimeksi.

Puolustusministeriö katsoo, että erityisesti mahdollisuus tietyissä tilanteissa asettaa sitova määräaika selvitysten toimittamiselle ja suullinen valmistelu ovat sellaisia prosessinjohtollisia työkaluja, joilla oikeudenkäynnin kohde saadaan määritettyä aiempaa tehokkaammin ja näin saadaan aikaan myös säästöjä.

Puolustusministeriö pitää erityisesti viranomaisen mahdollisuutta valittaa lakiehdotuksen 12 luvun 3 §:n tavalla hyvänä ja tarpeellisena muutoksena.

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

4 §:ssä säädetään, että hallinnollisella seurauksella tarkoitetaan muun muassa kurinpitorangaistusta. Puolustusministeriö pyytää oikeusministeriötä tarkentamaan säännöstä siten, että siitä ilmenee, ettei kyseisellä kurinpitorangaistuksella tarkoiteta rikoslain (39/1889) 6 luvun 1 § 4 momentissa sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014) säädettyä kurinpitorangaistusta.

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

-

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

-

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

8 §:n 1 momentin säännös asiamiehen ja avustajan kelpoisuusvaatimuksista on ristiriitainen. Momentin mukaan asiamiehen ja avustajan on oltava asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai lupalakimies. Momentissa kuitenkin todetaan tämän säännöksen jälkeen, että asiamiehenä voi toimia muukin henkilö.

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Puolustusministeriö katsoo, että viranomaisella on velvollisuus osallistua toimialallaan oikeudenkäyntiin ja yksittäisen virkamiehen osalta kyse on virkavelvollisuudesta. Puolustusministeriö ei pidä säännöstä tarpeellisena, mutta ei myöskään vastusta sitä.

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa säädettäisiin myös eri selvitysketjuista. Uusia selvitysketjuja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Suullisen valmistelun hyödyntämistä arvioitaessa tulisi erityisesti kiinnittää huomiota sillä saataviin prosessiekonomisiin säästöihin ja toistaalta sen merkitykseen asian selvittämisen kannalta. Suullisten valmistelujen liian laaja käyttäminen saattaa aiheuttaa viranomaisille turhia lisäkustannuksia.

Tarkastus (15 §)

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

-

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

-

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai

muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Kyseinen uudistus mahdollistaa perusteluista ilmenevällä tavalla viranomaisen valituksen etenkin silloin, kun korkeimman hallinto-oikeuden kanta on oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta tarpeellista saada. Puolustushallinnon näkökulmasta tämä olisi merkityksellistä erityisesti aluevalvontalain 5 (755/2000) luvun mukaisten lupapäätösten osalta.

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojien oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

-

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommentit

Puolustusministeriö kiinnittää oikeusministeriön huomiota siihen, että liitelakiluettelo ei sisältänyt seuraavia puolustusministeriön hallinnonalan lakeja:

Laki Maanpuolustuskorkeakoulusta 1121/2008

- 33 § 3 ja 4 momentti

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta 11.5.2007/556

- 30 § 3 momentti

Laki puolustusvoimista 11.5.2007/551

- 15 § 5 momentti
- 41 § 3 momentti
- 14 § 4 momentti

Laki sotilaallisesta kriisinhallinnasta 211/2006

- 37 § 1 momentti

Aluevalvontalaki 755/2000

- 22 § 1 momentti

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Nordström Hanna
Puolustusministeriö

Tuurihalme Timo
Puolustusministeriö